

En plena dictadura,
ell va deixar
Andalusia per emigrar
a Catalunya a la
recerca d'un futur.
Ella va néixer aquí i va
créixer en democràcia.
Ell prefereix el blanc i
negre, mentre que ella
ha apostat fort pel
color. Ell va aferrar-se
a la fotografia
analògica, ella va fer el
pas al digital amb la
naturalitat pròpia
dels joves.
Joan Guerrero i la seva
filla Laura han viscut
la fotografia des de
dues òptiques
existencials diferents.
El resultat final, però,
sovint beu d'un pòsit
comú arrelat sota un
mateix sostre.

“No pot ser que tothom sigui fotògraf”

Jordi Rovira
Fotos: Sergi Reboredo

CAPÇALERA- *Joan, abans d'emigrar a Catalunya et vas vendre la càmera.*

Joan- Jo treballava en una fàbrica de maons a Puerto Real durant dotze i catorze hores diàries i amb molta calor. Vaig estalviar uns diners fins a comprar-me una càmera Voigtlander amb la qual feia fotos com a aficionat. Però la família va quedar-se sense feina, vaig haver de vendre'm la càmera i emigrar. Acabava de fer la mili. Vaig venir sense la càmera. Durant un any, aproximadament, vaig viure en una pensió del Paral·lel, fins que vaig portar la família i vam llogar un pis. Em vaig establir a Santa Coloma de Gramenet a mitjan anys seixanta i és allà on vaig conèixer la meva dona i on neixen els meus fills, Laura i Ernesto. A final dels seixanta, em vaig comprar la càmera nova.

I tornes a fer fotos.

J- Jo tenia passió per la imatge i, en canvi, gens de cultura fotogràfica. No sabia qui era Ansel Adams, Eugène Smith o Henri Carthier-Bresson. La meva escola havia estat el cinema, sobretot el neorealisme italià amb aquells blancs i negres, i aquells enquadraments que em van captivar.

El ladrón de bicicletas de Vittorio de Sica és la seva preferida, no?

J- És la pel·lícula de la meva vida. Perquè, a part de la imatge, tremendament

neta, hi ha l'humanisme de la història, la d'un treballador a qui han robat la bicicleta. Aquest és el tipus de fotografia que m'interessa.

A Santa Coloma vas començar la carrera, concretament a Grama.

J- Sí, el 1969, l'any que em vaig casar, és quan començo a Grama. Vaig començar escrivint crítiques de cinema, encara que també algunes fotografies. Un dia em van enviar a fotografiar un edifici, però jo no volia fotografiar-lo despullat sinó amb gent. I allò va agradar-los.

A les teves fotos sempre hi ha gent.

J- Exacte, i això és una sort, ja que gràcies a la gent de les fotos ara sabem com vestien, de quina època són les fotos, etc., perquè les imatges són un document. I amb aquest estil vaig escriure un tros de la història del nostre poble.

Laura, com vivies de petita la feina del pare?

Laura- Tant el meu germà com jo ho vivíem d'una manera molt normal. Recordo que els caps de setmana ell i jo anàvem amb el pare i ens feia fotografies. A ell no li ha agradat mai de muntar fotos, si bé recordo una vegada que ens va fer treure la roba per a una foto que necessitava de nens tirant-se al riu Besòs. Tot era molt normal, fins i tot el laboratori, aquella habitació que estava a les

Joan i Laura Guerrero, dues generacions que han viscut el fotoperiodisme des d'òptiques diferents.

fosques i on no podíem entrar, però que, quan el pare es girava i no ens veia, hi entràvem, velàvem paper, oloràvem el bany d'aturada.

I quan t'interesses per la fotografia?

L- Va ser per casualitat, en cap moment m'ho havia plantejat. Estava fent segon de BUP i fèiem la revista de l'institut. Algú va preguntar qui tenia una càmera i jo vaig dir que el pare era fotògraf. Recordo que em vaig posar a fer fotos i va ser llavors quan vaig descobrir tot un món que sempre havia tingut ben a prop, però que mai no m'havia cridat l'atenció. **J-** Hi ha una paradoxa. Jo sempre animava el meu fill Ernesto perquè estudiés Fotografia. A la Laura mai li ho vaig dir. Però el meu fill, que es va morir, no em feia cas i de sobte un dia la Laura em diu que vol ser fotògrafa.

L- Va ser més casual que això. Al fer fotografies per a la revista de l'institut vaig conèixer la cultura que hi havia dins d'aquells negatius, una cultura rebuda des de casa. Jo tenia la base del dibuix i, en canvi, el meu germà era una persona de números, de matemàtiques.

"El més important és el fons i la forma. No busco la fotografia perfecta. És avorrida" (Joan Guerrero)

I com va influenciar el teu pare en aquesta cultura fotogràfica?

L- A casa meua hi havia molts llibres de fotografia! I quan era petita i estava avorrida, els mirava per curiositat. I així, inconscientment, vaig crear-me una base cultural a la qual cal sumar-hi la que tenia pel dibuix i la pintura.

I quina influència creus que la teva fotografia té del teu pare.

J- Cap. Jo sempre he estat un entossudit de la fotografia i he tingut molta sort perquè se m'ha acceptat. En aquell moment, jo feia aquest tipus de fotografia que, aparentment, no era notícia. En canvi, la

Laura domina molt bé la tècnica, mentre que jo sóc dels que tira la foto i diu 'ah!, ja està bé així'.

L- Pertany a una altra generació.

J- Ella és molt més persistent que jo. Som diferents, segurament també per l'època que ens ha tocat viure.

Cadascú és fill del seu temps.

L- Ells eren autodidàctiques, no els ensenyaven la tècnica a cap escola. I si n'hi havia alguna, tampoc podien pagar-la.

J- Jo sóc d'*El ladrón de bicicletas* i ella és de *Blade Runner*. Les dues són obres

Joan Guerrero aposta per una fotografia amb un alt component humanista.

mestres del gènere, encara que són llenguatges diferents!

L- Recordo que, a vuit anys, el pare ens va portar a veure *El ladrón de bicicletas* i *El tambor de hojalata*! I és clar, al darrere de tot això hi ha una càrrega, una cultura brutal que queda allà, com un pòsit. I això que quan de petit mires aquelles pel·lícules et quedes impactat. A aquella edat, *El tambor de hojalata* pot arribar a ser fins i tot traumàtic! (riu) Nosaltres ploràvem i li dèiem que volíem marxar del cine.

J- És que el meu cinema sempre ha estat Bergman, Buñuel...

I com moltes d'aquestes pel·lícules les teves fotos són en blanc i negre i negatiu. I les de la Laura en color i digital.

L- Amb tot, jo també vaig estar molt de temps treballant en analògic. El 2003, a *El Periódico* vam començar a treballar en digital. El fet de treballar en color

penso que també era una manera, inconscient, que no em relacionessin amb el meu pare, de diferenciar-me d'ell.

Laura, com definiries la fotografia del teu pare?

L- És una fotografia humanista que, com diu la cançó de Serrat: "Empecinado, busca lo sublime en lo cotidiano".

I tu, Joan, com definiries la fotografia de la Laura?

J- La veig molt perfeccionista i precisa. La meua, en canvi, és més documentalista, explica un document d'un temps ja passat. La seva és més periodística.

L- No hi estic d'acord. Amb el digital una de les polèmiques que hi ha és la de l'estètica per l'estètica.

J- Això a mi no m'interessa gens.

L- Per això quan ens pregunten si som fotògrafs o artistes, la majoria dels fotoperiodistes diem que som fotògrafs. Per

què ara impera l'estètica per l'estètica. I, en canvi, el que feien la generació del pare era fotoperiodisme a ultrança. Ell mentre estava informant també buscava una mica la poesia.

L'anomenen el poeta de la imatge.

J- Sí, m'ho han dit molts cops. Ara bé, el

"La fotografia ha perdut molt en els mitjans. S'ha estandarditzat. Li falta ànima" (Joan)

més important és el fons i la forma. No busco la fotografia perfecta. És avorrida. Hi ha una fotografia de 1962 de Xavier Miserachs que em té enamorat. S'hi veu una família d'immigrants al passeig Picasso que arriba de l'estació de França. És una imatge tallada pels peus que defineix la immigració d'aquells temps. A més, és imperfecte. És una fotografia amb poesia i tendresa. Li passa com a la fotografia emblemàtica de Cartier-Bresson, la del nen amb les ampolles. És una imatge que ho té tot i, a més, té un cert toc d'imperfeció que li dóna més força.

Perfil

Joan Guerrero (Tarifa, 1940). Va iniciar-se en la fotografia a la revista *Grama*. Després va treballar a diferents mitjans com *El Periódico de Catalunya*, *Diario de Barcelona*, *El Observador* i *El País*. Ha publicat diversos llibres de fotografia i ha fet una quarantena d'exposicions individuals. Jubilat des del 2005, és impulsor de Gramenet Imatge Solidària, una associació formada per fotògrafs i ciutadans de Santa Coloma de Gramenet que busca recollir fons per a projectes solidaris (més informació a www.gramenetimatgesolidaria.cat).

La fa més real.

J- És clar, perquè és una instantània, no és una fotografia preparada. I és cent per cent periodística. Avui en dia, quan es parla de la immigració es fa servir aquella fotografia. En el fons, és el mateix tipus de fotografia que “*El ladrón de bicicletas*”.

“Treballar en color era una manera, inconscient, de diferenciar-me del pare” (Laura)

I aquest tipus de fotografia té suports on ser publicada?

J- Actualment no, perquè el dia a dia s’ho menja tot. Abans, als dominicals dels diaris hi havia molts reportatges de caire social, en què el fotògraf dóna tot el que té. Ara, però, se’n veuen pocs.

L- Per a reportatges així, has de ser un apassionat, perquè saps que hi ha molt poques possibilitats que t’ho comprin. Hi ha molta gent que està fent aquest tipus de reportatge, però es queden al calaix. Mai havia vist tants treballs brutals de gent jove. Ara bé, que no es publiquin

Laura Guerrero avisa del perill de l’estètica per l’estètica en la fotografia actual.

en un dominical no vol dir que no es puguin publicar en una pàgina web. Ara, hi ha mil maneres d’exposar-les.

En tot cas, es manté la força de la imatge que ha enganxat tantes generacions.

J- De totes maneres, jo penso que abans és la paraula que no la fotografia. Crec que no és cert allò d’“una imatge val més que mil paraules”. Hi ha imatges que sí que ho valen, com la de Minamata d’Eugène Smith, un clàssic com la Novena Simfonia de Beethoven on hi trobem patiment, dolor, bellesa. Però també hi ha imatges que no valen ni una sola lletra i paraules que valen més que mil imatges. Perquè primer és la paraula i després ve tota la resta.

Això ho diu un amant de la poesia.

J- Això ho diu el Joan humà que vol ser just, perquè un diari podria sortir sense fotografies, la ràdio no té imatges i una televisió tan sols amb imatges no informaria. Cada imatge necessita de paraules per aportar-hi informació. La imatge reforça aquesta informació.

L- I pot fer que t’aturis a mirar aquella informació.

J- Perquè et crida l’atenció. I aquí arribem al punt perillós del que parlàvem sobre la fotografia digital, ja que avui en dia tothom s’ha fet fotògraf. I això no pot ser. El perill és el criteri. Està bé que tothom tingui càmeres, encara que no tothom té criteri ni aptituds per publicar.

L- Aquí és quan parlem de criteri i de serietat.

J- La fotografia ha perdut molt en els mitjans. S’ha estandarditzat. Li falta ànima. I s’ha de cuidar tant la qualitat com l’ànima. Els argentins diuen que “las callecitas de Buenos Aires tienen ese qué sé yo”. I el fotoperiodisme, a part d’informar, també ha de tenir aquest “qué sé yo”. És la mirada. Perquè hi haurà càmeres que donaran una gran qualitat, però no es tracta tan sols d’això.

L- És el que dèiem, l’estètica per l’estètica.

J- És com si fos la poesia per la poesia. I no interessa. Perquè el fotògraf ha de saber captar aquella sensació agredolça de la realitat.

Perfil

Laura Guerrero (Badalona, 1971). Estudia Fotografia a l’Institut d’Estudis Fotogràfics de Catalunya. Ha publicat les seves imatges a mitjans de comunicació com els diaris *El Observador*, *Eco Press* o *El Vigia* i revistes com *Todo & Sport*, *Futbol Català*, *CAPÇALERA* i *Newsweek*. Va ser col·laboradora d’*El Periódico de Catalunya* entre els anys 1999 i 2008 i, des de llavors, col·labora diàriament a *La Vanguardia*. Ha participat en exposicions individuals o col·lectives a l’Espai Català-Roca, la Virreina i la Galeria Espai B, entre altres.